

1. ברכות סא:

"ואהבת את ה' אלהיך" – תניא: רבי אליעזר אומר: אם נאמר "בכל נפשך", למה נאמר בכל מאדך? ואם נאמר "בכל מאדך", למה נאמר בכל נפשך? אלא - אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו, לכך נאמר "בכל נפשך", ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו, לכך נאמר "בכל מאדך". רבי עקיבא אומר: "בכל נפשך" - אפילו נוטל את נפשך.

תנו רבנן: פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה. בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר ליה: עקיבא, אי אתה מתירא מפני מלכות?

אמר לו: אמשול לך משל. למה הדבר דומה? לשועל שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום.

אמר להם: מפני מה אתם בורחים?

אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם.

אמר להם: רצונכם שתעלו ליבשה, ונדודר אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם?

אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות? לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה

במקום חיותנו אנו מתיראין

, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה!

אף אנחנו, עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה "כי הוא חייך וארך ימריך", כך, אם

אנו הולכים ומבטלים ממנה, על אחת כמה וכמה!

אמרו: לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא וחבשוהו בבית האסורים, ותפסו לפפוס

בן יהודה וחבשוהו אצלו. אמר לו: פפוס! מי הביאך לכאן?

אמר ליה: אשריך רבי עקיבא, שנתפסת על דברי תורה, אוי לו לפפוס, שנתפס על דברים

בטלים.

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות

של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן?

אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה: "בכל נפשך" - אפילו נוטל את נשמתך. אמרתי:

מתי יבא לידי ואקיימנו? ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו!?

היה מאריך באחד, עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה

נשמתך באחד. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: זו תורה זו שכרה? "ממתים ידך ה'

ממתים וגו'!"

אמר להם: חלקם בחיים.

יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שאתה מזומן לחיי העולם הבא.

2. מנחות כט:

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות.
אמר לפניו: רבש"ע, מי מעכב על ידך?
אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות.
אמר לפניו: רבש"ע, הראהו לי.
אמר לו: חזור לאחורך.
הלך וישב בסוף שמונה שורות, ולא היה יודע מה הן אומרים; תשש כחו. כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: רבי, מנין לך?
אמר להן: הלכה למשה מסיני.
נתיישבה דעתו. חזר ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבוננו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י?
אמר לו: שתוק! כך עלה במחשבה לפני.
אמר לפניו: רבוננו של עולם, הראיתני תורתו, הראני שכרו.
אמר לו: חזור [לאחורך].
חזר לאחוריו, ראה ששוקלין בשרו במקולין.
אמר לפניו: רבש"ע, זו תורה זו שכרה?
א"ל: שתוק, כך עלה במחשבה לפני

3. יומא יט:

תנו רבנן: מעשה בצדוקי אחד שהתקין מבחוץ והכניס. ביציאתו היה שמח שמחה גדולה. פגע בו אביו, אמר לו: בני, אף על פי שצדוקין אנו, מתיראין אנו מן הפרושים.
אמר לו: כל ימי הייתי מצטער על המקרא הזה "כי בענן אראה על הכפרת". אמרתי, מתי יבוא לידי ואקיימנו? עכשיו שבא לידי - לא אקיימנו!
אמרו: לא היו ימים מועטין עד שמת והוטל באשפה, והיו תולעין יוצאין מחוטמו.
ויש אומרים: ביציאתו ניגף,
דתני רבי חייא: כמין קול נשמע בעזרה, שבא מלאך וחבטו על פניו, ונכנסו אחיו הכהנים ומצאו ככף רגל עגל בין כתפיו, שנאמר "ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל".

4. רש"י בראשית א:א

ברא אלהים - ולא אמר ברא ה', שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, היינו דכתיב (להלן ב ד) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים:

5. מדרש תנחומא (בובר) פרשת חקת סימן כד

"ויקחו אליך" במדבר יט ב) - אמר ר' יוסי בר חנינא: א"ל הקב"ה למשה: לך אני מגלה טעמו של פרה, אבל לאחרים חקה.

אמר רב הונא: כתיב "כי אקח מועד אני מישרים אשפוט" (תהלים עה ג), וכתוב "והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון" (זכריה יד ו) - דברים המכוסים מכם בעולם הזה, עתידים להיות צפים לכם לעולם הבא, כהדין סמיא דצפי, דכתיב "והולכתי עורים בדרך לא ידעו [וגו'] אשים מחשך לפניהם לאור [וגו'] אלה הדברים עשיתם" (ישעיה מב טז) - "אעשה לא נאמר", אלא "עשיתם", שכבר עשיתם לר' עקיבא וחביריו.

[אמר ר' אחא: דברים שלא נגלו למשה, נגלו לר' עקיבא, שנאמר "וכל יקר ראתה עיניו" (איוב כח י), זה ר' עקיבא וחביריו].

אמר ר' יוסי בר חנינא: רמזו שכל הפרות כלות, ושלו קיימת לעולם.

ר' אחא בשם ר' יוסי בר חנינא אמר בשעה שעלה משה לרקיע, שמע קולו של הקב"ה יושב ועוסק בפרשת פרה, ואומר הלכה בשם אומרה, ר' אליעזר אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים.

אמר משה: רבש"ע, והלא העליונים והתחתונים שלך הם, ואתה אומר הלכה משמו של בשר ודם!?

א"ל: צדיק אחד עתיד לעמוד בעולמי, ועתיד לפתוח בפרשת פרה תחלה, ר' אליעזר אומר עגלה בת שנתה, ופרה בת שתיים.

אמר לפניו: רבש"ע, יהי רצון שיהא מחלציי.

א"ל: חייך שהוא מחלצייך, שנאמר "שם האחד אליעזר" (שמות יח ד), שם אותו המיוחד אליעזר.

6. ברכות ז.

ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: שלשה דברים בקש משה מלפני הקדוש ברוך הוא, ונתן לו:

- 1) בקש שתשרה שכינה על ישראל, ונתן לו, שנאמר "הלא בלכתך עמנו",
- 2) בקש שלא תשרה שכינה על אומות העולם, ונתן לו, שנאמר "ונפלינו אני ועמך",
- 3) בקש להודיעו דרכיו של הקדוש ברוך הוא, ונתן לו, שנאמר "הודיעני נא את דרכיך."

אמר לפניו: רבונו של עולם! מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו?

אמר לו: משה, צדיק וטוב לו - צדיק בן צדיק, צדיק ורע לו - צדיק בן רשע, רשע וטוב לו - רשע בן צדיק, רשע ורע לו - רשע בן רשע.

אמר מר: צדיק וטוב לו - צדיק בן צדיק, צדיק ורע לו - צדיק בן רשע. איני? והא כתיב "פקד עון אבות על בנים", וכתוב "ובנים לא יומתו על אבות" ורמינן קראי אהדדי, ומשנינן לא קשיא, הא כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, הא כשאין אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם!

אלא, הכי קאמר ליה: צדיק וטוב לו - צדיק גמור, צדיק ורע לו - צדיק שאינו גמור, רשע וטוב לו - רשע שאינו גמור, רשע ורע לו - רשע גמור.

THE SUMMER BEIT MIDRASH
www.summerbeitmidrash.org

ופליגא דרבי מאיר, דאמר רבי מאיר: שתיים נתנו לו ואחת לא נתנו לו, שנאמר: "וחנתי את אשר אחך" - אף על פי שאינו הגון; "ורחמתי את אשר ארחם" - אף על פי שאינו הגון; "ויאמר לא תוכל לראות את פני".

תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה: כך אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: כשרציתי לא רצית, עכשיו שאתה רוצה, איני רוצה.

ופליגא דרבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: בשכר שלש זכה לשלש: בשכר "ויסתר משה פניו - זכה לקלסתר פנים", בשכר "כי ירא" - זכה ל"וייראו מגשת אליו", בשכר "מהביט" - זכה ל"ותמנת ה' יביט".

THE SUMMER BEIT MIDRASH
www.summerbeitmidrash.org

1. Berakhot 61b

“Love Hashem your G-d” – a beraita: Rabbi Eliezer says: Once it says “with all your life-force”, why does it need to say “with all your possessions”? Because – for people who hold their bodies more dear than their money, it says “with all your life-force”, and for people who hold their money more dear than their bodies, it says “with all your life-force”. Rabbi Akiva says: “With all your life-force” – even if He takes your life-force.

A beraita: Once the evil government issued a decree prohibiting Israel from studying Torah.

Pappas son of Yehudah found Rabbi Akiva assembling large groups to study Torah. He said to him: Akiva, are you not afraid of the government?

R. Akiva replied: I will tell you a parable. To what is this similar?

To a fox walking along the river who saw fish travelling en masse from place to place. He said to them: Why are you fleeing?

They replied: Because of the nets brought upon us by human beings.

He said to them: Do you wish to come up on the land, and we will dwell together as my ancestor dwelt with your ancestor?

They replied: You are said to be the cleverest of beasts? You are not clever, but rather foolish! If we are frightened in a place where we can survive, how much more so in a place that must inevitably kill us!

So too we – if we are scared while studying Torah, which writes about itself “for it is your life and the extender of your days”, how much more so if we were to abandon it!

They said: It was not long before they arrested R. Akiva and jailed him, and arrested Pappas son of Yehudah and jailed him beside R. Akiva.

He said to him: Pappas! What brings you here?

Pappas replied: Fortunate are you, Akiva, who has been arrested for Torah, and woe to me, Pappas, who has been arrested for worthless things.

When R. Akiva was taken out to be executed it was the time of Keriat Shema. They were combing his flesh with metal combs while he accepted the Yoke of the Government of Heaven.

His students said to him: Rebbe, thus far?

He said to them: All my days I was pained by the verse “with all your life-force” – even if He takes your spirit, wondering when I would have the opportunity to fulfill it. Now that I have the opportunity, should I not fulfill it?

He extended the word “echad” (one) until his life-force departed on that word.

A voice emerged from Heaven saying: Fortunate are you, R. Akiva, whose life-force departed with “echad”.

The ministering angels said before the Holy One Blessed Be He: This is Torah, and this is its reward? “From the dead, O Hashem, from the dead . . .”?!

He replied: Their portion is in life.

A voice emerged from Heaven saying: Fortunate are you, R. Akiva, who is reserved for the life of the World to Come.

THE SUMMER BEIT MIDRASH
www.summerbeitmidrash.org

2. Menachot 29b

Said Rav Yehudah in the name of Rav: When Mosheh went on High, he found The Holy One Blessed Be He tying crowns onto letters.

He said before Him: Master of the Universe, who is preventing you (from giving the Torah as is)?

G-d replied: There will be a man, Akiva son of Joseph by name, who will derive from each point of these crowns heaps and heaps of laws.

He said before Him: Master of the Universe, show him to me.

G-d replied: Go backward.

He went and sat at the end of the eighth row, and had no idea what they were saying, so he grew faint.

When they hit a certain matter, R. Akiva's students asked him: Rebbe, where do you get this from?

He said to them: It is a Law from Mosheh at Sinai.

This calmed him.

He returned to The Holy One Blessed Be He and said before Him: Master of the Universe, You have such a man and yet You give the Torah through me?

G-d replied: Be silent! Thus it came up in My Mind.

He said before Him: Master of the Universe: You have shown me his Torah – show me his reward!

G-d replied: Go backward.

He went and saw R. Akiva's flesh being weighed in baskets in the marketplace.

He said before him: Master of the Universe, this is Torah and this is its reward?!

G-d replied: Be silent! Thus it came up in My Mind.

3. Yoma 19b

A beraita: A certain Sadducee (who was serving as High Priest) prepared the Day of Atonement incense-offering outside the Holy Of Holies and brought it in. When he emerged he was extremely joyous.

His father met him and said: My son, although we are Sadducees, we live in fear of the Pharisees.

He replied: All my days I was pained by the verse "for in a cloud I will appear over the ark-cover" – wondering when I would have the opportunity to fulfill it. Now that I have the opportunity, should I not fulfill it?!

They said: It was not long before he died and was thrown into the dump, and worms came out of his nose.

Some say: He was struck down as he emerged, as in a beraita taught by R. Chiyya: A sort of voice was heard in the Sanctuary, as an angle came and struck him on the face. His fellow priests entered and found the footprint of a calf between his shoulders, as it is written "and their legs are straight legs, and their feet are like the foot of a calf".

4. Rashi to Genesis 1:1

G-d created – It doesn't say "Hashem created" because originally it came up in His Mind to create the world via the Attribute of Justice. When He realized that the world would not survive, he preemptively partnered the Attribute of Mercy with that of Justice. This is the meaning of "On the day that Hashem G-d made Earth and Heaven.

THE SUMMER BEIT MIDRASH
www.summerbeitmidrash.org

5. Tanchuma Chukkat 24

“And they will bring to you” – Said R. Yosei son of R. Chanina: The Holy One Blessed Be He said to Mosheh: To you I am revealing the rationale for the Red Heifer, but to others it will be an unexplained decree.

Said R. Huna: Scripture says “For I will pick a time at which I will judge straightforwardly”, and also “On that day there will be no light, only flashes and darkness – things which are hidden from you in this world will be revealed to you in the World to Come, like those blind people who become sighted, as it is written “I will lead the blind on a path they have not known . . . I will make the darkness light before them . . . these things I have done”; it says “have done”, and not “will do”, because I have already done these things for R. Akiva and his colleagues.

Said R. Yosei son of R. Chanina: He hinted to him that all the Red Heifers eventually get used up, but Mosheh’s endures forever.

R. Acha said in the name of R. Yosei son of R. Chanina: When Mosheh went on High to receive the Torah, he heard the Voice of The Holy One Blessed Be He learning the Torah portion dealing with the Red Heifer, saying the laws in the name of those who taught them, vis. “R. Eliezer says “*eglah* refers to cows in their first year and *parah* to cows in their second year.”

Said Mosheh: Master of the Universe, the inhabitants of the upper and lower worlds are all yours, and you say laws in the name of flesh and blood?

He said to him: A righteous man will stand in my world and open the discussion of the Red Heifer - “R. Eliezer says *eglah* refers to cows in their first year and *parah* to cows in their second year”.

He said before Him: May it be your will that he come from my loins.

He said to Him: By your life, he is from your loins,

As it is written “the name of the one was Eliezer” – the name of the unique one is Eliezer.

6. Berakhot 7a

And R. Yochanan also said this in the name of R. Yosei:

Mosheh asked three things of The Holy One Blessed Be He, and He granted them.

1) He asked that the Divine Presence rest on the people of Israel, and this was granted, as it says “would it not be by Your travelling with us”.

2) He asked that the Divine Presence not rest on idolaters, and this was granted, as it says “and I and Your people will be distinguished”.

3) He asked to be informed of the ways of The Holy One Blessed Be He, and it was granted, as it says “Please inform me of Your ways”. (Which means that)

he said before Him: Master of the Universe, why are righteous people who prosper, and righteous people who suffer? Why are there wicked people who prosper, and wicked people who suffer?

He replied: Mosheh, the righteous who prosper have righteous parents, and the righteous who suffer have wicked parents. The wicked who prosper have wicked parents, and the wicked who suffer have wicked parents.

Requote: “the righteous who prosper have righteous parents, and the righteous who suffer have wicked parents.”

That can’t be! It is written “Who counts the sins of the fathers against the children”, and it is also written “and children shall not die because of the deeds of the fathers”. We posed the contradiction, and resolved it by saying that one verse deals with the case where they continue their parents’ deeds, and one where they don’t!

THE SUMMER BEIT MIDRASH
www.summerbeitmidrash.org

Rather, this is what G-d said: The righteous who prosper are completely righteous, whereas the righteous who suffer are incompletely righteous. The wicked who prosper are incompletely wicked, and the wicked who suffer are completely wicked.

This disagrees with Rabbi Meir, for Rabbi Meir said:

Mosheh was granted two requests, but one he was not granted, as it says

“and (1) I will favor Whom I will favor, and (2) show mercy to Whom I will show mercy --even though it is inappropriate - but “(3) He said: You cannot see My face”.

A tradition in the name of Rabbi Yehoshua ben Karchah:

This is what G-d said to Mosheh: When I wanted to show you my face (at the burning bush), you didn't want to look. Now that you want to look, I don't want to show.

This disagrees with Rabbi Shmuel bar Nachmeni, for Rabbi Shmuel bar Nachmeni said:

Mosheh received three rewards for three actions.

- 1) For “and Mosheh hid his face”, he earned the glow on his face.
- 2) For “for he was too awed”, he earned “and they were too in awe to approach him”
- 3) For “to look”, he earned “and he would look at the *temunah* of G-d”